

ORRROM

school voor de journalistiek
jaargang 2 «» november 1967

nr 16

ÉÉN DAGBLAD

meer meningen

Een gemiddelde. De Nederlander leest één krant en daarmee één mening. Hij heeft die ene krant gekozen, omdat hij over het algemeen haar opinie gisteren deelde, vandaag herkent, morgen heeft. Hij is een Telegraaflezer, een Vrije Volklezer, een Tijdlezer. De gemiddelde Nederlandse krantenlezer is iemand die te veel met één opinie wordt geconfronteerd en dat is nog de zijne ook.

In ons land verschijnt dagelijks een veelheid aan dagbladen en daarmee een verscheidenheid aan meningen. Maar het wordt minder, omdat nog steeds zelfstandige dagbladondernemingen door financiële omstandigheden worden gedwongen te verdwijnen of te fuseren. En zo hoort men dagelijks, leest men dagelijks over de gevaren van een afnemende verscheidenheid aan opinies in de dagbladpers.

Wat betekent dit voor de gemiddelde krantenlezer, geabonneerd op een krant, een mening. Jawel, hij treft die verscheidenheid aan opinies nimmer in zijn krant aan en heeft dit ook nooit gedaan.

ZIE VERDER

MEDIUM:

3

MESSAGE

PHILPRO

4

BLEZING

vervolg pag. 1

De dagbladondernemingen hebben een groeiende behoefte aan geld. Fusie schijnt daartoe voor vele de enige oplossing. De lezer zou behoefte hebben aan een verscheidenheid van opinies. Fusie kan daartoe een oplossing bieden. Maar dan niet zoals het nu gebeurt: de zwakke krant die opgaat in een sterkere, waardoor een opinie verdwijnt, of het naast elkaar blijven bestaan, waardoor de abonnee een zuskant- of een zokrant-lezer blijft. Die verscheidenheid aan opinies mag in dit laatste geval blijven bestaan, de gemiddelde Nederlandse krantenlezer merkt er geen moer van.

De fusie van dagbladen - nu en straks noodzakelijk - moet die ene lezer een verscheidenheid aan opinies - al lang noodzakelijk - opleveren. En dat zou kunnen door de commentaar-schrijvers van de gefuseerde kranten hun werk te laten voortzetten in de nieuwe krant.

Laat, om eens wat te noemen, Het Vrije Volk fuseren met de Tijd en het Algemeen Handelsblad (u proeft de hypothese) met behoud van de heren hoofdredacteuren. Het nieuwe kapitaal-krachtige dagblad zal de lezer dan een dagelijks terugkerende discussie bezorgen op de uitgebreide commentaarpagina.

Voor het eerst kan hij daar uiteenlopende meningen vinden over eenzelfde onderwerp; naast elkaar, zo u wilt, een rode, blauwe en gele visie. Hetgeen sanerend kan werken bij geestelijk minder validen en nuttig kan zijn bij het bewerken van ingekankerde vooroordelen, om maar wat te noemen.

Er van uitgaande dat de gezamenlijke abonnees instemmen met deze fusie en voorbijgaand aan bezwaren en nadelen, kan dit nieuwe dagblad nóg een aantal voordelen opleveren. Daar zorgt de versterkte financiële positie voor

die bij een vergrote oplage in staat is veel meer geld uit te trekken voor de post Redactie. Een redactie met meer ruimte in de krant, met meer journalisten en daarmee met meer tijd. Drie factoren die van groot belang kunnen zijn voor de vervaardiging van een krant, die naar Vaderlandse maatstaven een heel goede zou kunnen zijn. Onder meer doordat een aantal van haar journalisten zich langduriger zal kunnen wijden aan een en hetzelfde onderwerp, waardoor ze de tijd krijgen zich goed voor te bereiden, in te werken en op de hoogte te stellen. Hun artikelen zullen meer nieuws bevatten, beter de achtergronden belichten, minder fouten of foutieve informatie kennen en beter zijn geschreven.

De grotere bezetting van een redactie met meer geld kan leiden tot

langere reportage reizen, tot uitgebreider en veelzijdiger informatie, tot de aanstelling van meer correspondenten in binnen- en buitenland, tot meer en betere medewerkers, tot meer studietijd voor haar redacteuren en tot minder neurozen bij die redacteuren.

De opzet van deze krant zou er toe kunnen leiden dat controversiële onderwerpen door meer dan een verslaggever worden beschreven, waarmee naast een verscheidenheid aan opinies, ook voor een verscheidenheid aan informatie wordt gezorgd. Kortom het zou een uitstekende krant kunnen zijn in een tijd, waarin veel gesproken en geschreven wordt over het belang en de invloed van de massamedia.

ADDY DE VISSER

bestellingen
van leerboeken
worden gaarne
door ons
uitgevoerd

steenweg 66-68
utrecht
tel. 13883

boekhandel

gemakkelijke betalingsvoorwaarden

Ingezonden mededeling

Naar wij vernemen overweegt Instituut Rozendaal (bij voldoende belangstelling) een cursus typen te organiseren voor de leerlingen van onze school. Het behoeft geen betoog, dat deze lessen noodzakelijk zijn voor iedere as. Journalist, en het is daarom wenselijk dat deze cursus doorgang zal vinden.

De kosten bedragen (in schoolverband) f 7,50 per maand (1 x 1½ uur per week). De opleiding is gericht op het behalen van het erkende praktijkdiploma blindtypen. Nadere mededelingen volgen.

EEN ARTIKEL DE LUCHT IN

Journalistieke arbeid staat en valt met documentatie. Een reactie met ongeveer deze strekking had ik verwacht te zullen ontvangen toen ik ontdekte dat mijn artikel Zendtijd voor ACRO mag niet uitblijven (in GRrOM van oktober) was gebaseerd op verkeerde gegevens. De redactie van art. 65 van de Omroepwet is bij tweede nota van wijzigingen veranderd in: "Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur nadere regelen stellen ter uitvoering van deze wet".

Deze wijziging maakt het artikel over de ACRO tot een slag in de lucht. Maar waarom heeft niemand mij gewezen op mijn falen; laten de lezers van GRrOM zich alles wijsmaken?

-ahf-

*Het Bestuur van
Dinmaricus, vereni-
ging voor studenten
aan de School voor de
Journalistiek te U-
trecht, heeft zich voor
het verenigingsjaar
'67-'68 als volgt ge-
formeerd:*

*voorzitter - Jos Jansen
vice-voorzitter - Piet
Hein Hoebens; secreta-
ris - Lee Leunissen;
penningmeester - Ton
van der Werf; leden -
Maria Hendriks, Pi-
ter Bergstra.*

2e jaargang - no.2 november

redactie:

Addy de Visser
Tia Lücker
Gert Jan van der Breggen
Jan Bart Klaster
Ton van der Werf
Anton Heuff
Jan Brokken

illustratie:

Willem Hogendoorn
Piet Hein Hoebens

zakelijke leiding:

Johan van Workum
Katrien de Klein

School voor de Journalistiek
Palmstraat 22, Utrecht
tel. 030-75391
giro 1366190 t.n.v.
School voor de Journalistiek
t.g.v. GRrOM
Drukkerij Elinkwijk-Utrecht

RICHARD
SCHOONHOVEN

**televisie:
versnelling
vergroting**

"Televisie is niet in staat bepaalde opvattingen te wijzigen of gedragspatronen te veranderen. De directe invloed van het medium is nihil. Hoewel de slogan 'the medium is the message' op het ogenblik erg in is heeft de ervaring mij anders geleerd. Ik vind McLuhan een geniaal amateur."

Hilversum, KRO-gebouw, een ietwat rommelige foyer, tegenover mij Brandpunt's eindredacteur Richard Schoonhoven. Hij zegt:

Wanneer wij in Brandpunt een commentaar uit een dagblad voorlezen, zonder te vermelden dat wij uit een krant citeren, zouden wij de grootste televisierel krijgen: een verlies van zeker 200 leden met alle gevolgen van dien. Op de televisie wordt zo'n commentaar immers maar één keer voorgelezen. Rustig nalezen is onmogelijk. Verder lezen de meeste mensen die krant waar ze het globaal genomen mee eens zijn. De televisie heeft deze binding niet. De krant levert per traditie commentaar, terwijl de televisie nog altijd wordt gezien als een bron van amusement.

VERSNELLING

Bij televisie spelen nu eenmaal twee belangrijke factoren mee: versnelling en vergroting. Men zegt wel: de televisie is er de oorzaak van dat de Boerenpartij (lees Koekoek) zo groot is geworden. Dat is niet waar. De televisie heeft het proces versneld. Anders zou de Boerenpartij er ook gekomen zijn, maar langzamer, veel langzamer. Zo ook de Provo's. Men beweert dat de televisie door er te veel aandacht aan te besteden de zaak heeft opgeblazen. In werkelijkheid heeft de televisie alleen het proces versneld en daardoor bijgedragen aan een vrij spoedige ontbinding van de groep.

Dus toch een zekere invloed? Eh, ja, in zekere zin wel. Kijk, de televisie spoort "dangerous persons" heel snel op. Mc Luhan heeft daarop gewezen (Hitler). Maar het was al lang bekend.

Streeft u naar een journalistiek spektakel?

Ons streven is een zo groot mogelijk publiek. Dat bereiken we niet met een hoogst saai commentaar. Wij proberen de informatie zo te verpakken dat het een zo groot mogelijk publiek bereikt.

BASISINFORMATIE

Voor basisinformatie is een spektakel nodig, bijvoorbeeld voor economische en sociale vraagstukken. Ook het parlement zou je er bij kunnen betrekken. Bij reportages is dat anders. Je hebt dan meestal te maken met een conflictituatie, die op zich zelf al boeiend is.

Hoeveel kost zo'n reportage?

Dat hangt er natuurlijk van af. Om een recent voorbeeld te geven: die reportage over Perzie, met Aad van den Heuvel en Ed van Westerloo. Die jongens zijn daar een week geweest met onze vaste cameraman Piet Kaart. De kosten zullen 7000 gulden bedragen. De uitzending zal ongeveer vijftien minuten duren.

Natuurlijk is daar een voorbereidingstijd aan voorafgegaan, die varieert van een week tot drie maanden. Maar om terug te komen op dat journalistiek spektakel. Ons streven naar een zo groot mogelijk publiek betekent niet dat wij naar het publiek toewerken. We hebben bijvoorbeeld het programma van twintig over acht naar tien uur verschoven. We kunnen na tien langere onderwerpen behandelen en meer tijd voor interviews uittrekken. Maar het was een gok. Attentie had het al geprobeerd om na tien uit te zenden en dat is volkomen mislukt. De kijkdichtheid was gedaald tot een paar percent. Ik geloof dat het publiek na het jaartal een brok amusement wil.

Is Brandpunt links georiënteerd?

Ach, links, dat is zo'n belast begrip. Brandpunt staat open voor nieuwe ideeën. Radicaal dan? Wij hebben nog nooit een vooroordeel

gehad. Schandelijk eigenlijk. Maar nu heeft Brandpunt dus voor de radicalen gekozen.

Overigens, D'66 noemde ons pragmatisch. Grappig, pragmatisch katholicisme!

SCHOOL

De huidige medewerkers komen allemaal uit de dagbladjournalistiek. Brandpunt heeft op het ogenblik vijf journalisten in dienst en de KRO heeft vijf permanente correspondenten. Deze groep is de laatste vijf jaar niet veranderd. Terwijl bij andere rubrieken bijvoorbeeld AVRO's Televisier om het kwartaal wisselingen plaats hebben. Maar het is niet de bedoeling dit team tot hun pensioen bij elkaar te houden.

Ik geloof, dat het het experiment waard is mensen afkomstig van uw school bij de televisie te betrekken. Niet alleen bij actualiteitenrubrieken, maar vooral bij de NTS.

De uitsmijter. Dat is een geschiedenis apart. Brandpunt is als eerste begonnen met de uitsmijter. Wij wilden, weer in het kader de mensen tot het einde toe vast te houden, de uitzending met een satirisch stukje besluiten. Toen "Zo is het..." kwam, zijn we er mee opgehouden. Na het verdwijnen van "Zo is het..." hebben we de uitsmijter geleidelijk weer ingelast, maar nu bedoeld als een puntig slotcommentaar, niet als een satire.

vervolg zie pag.4

Richard Schoonhoven, is hoofd van de afdeling actualiteiten van de KRO-televisie, waaronder Brandpunt, Vanavond in Nieuwspoort en Brandpunt Europa resorteren.

Richard Schoonhoven, 36 jaar, getrouwd en vader van twee kinderen, is afkomstig uit de dagbladjournalistiek. Werkte voor "De Maasbode" en "De Tijd"; ging vervolgens naar "de Volkskrant" als correspondent in Maastricht en vijf jaar geleden naar de KRO. Verbleef enige maanden in Duitsland en Engeland. Kreeg zijn opleiding o.a. van P. Fox, hoofdredacteur van Panorama BBC. Leerde van hem een belangrijk standpunt: blijf gewoon journalist en laat je niet beïnvloeden door amusementsmensen. Maakte drie jaar geleden een studiereis van honderd dagen naar Amerika.

Heeft van Brandpunt een zeer goede en de meest bekende actualiteitsrubiek gemaakt.

Werkeloosheid onder Duitse journalisten

Voor het eerst sinds de oorlog kent West-Duitsland werkloze journalisten. Door de opheffing van ruim honderd bladen sinds 1956 is er op het ogenblik geen plaats voor leerling-journalisten. Zij die de journalistiek in willen, moeten naar één van de zes instituten voor perswetenschappen die West-Duitsland kent. Van de afgestudeerden komt slechts een kwart terecht in de dagbladjournalistiek. De rest gaat naar het bedrijfsleven, advertentiewezen, radio en televisie.

Deze gegevens komen van professor Dr. O.B. Roegele, hoofd van het Instituut voor Perswetenschappen aan de Universiteit van München. Hij hield kortgeleden in Rotterdam een lezing over de problemen van de Westduitse pers, die worden gekenmerkt door concentraties en opheffen van dagbladen.

De strijd om de persvrijheid, aldus Roegele, is voorbij. Nu komt het gevecht tussen de onafhankelijke journalist en de uitgever aan de orde. De oplossing zoals die bij Le Monde gevonden is, leek hem alleen aantrekkelijk wanneer het bedrijf een batig saldo heeft. (De journalist bij Le Monde krijgt na een bepaald aantal dienstjaren medezeggenschap in de zakelijke leiding van het bedrijf, om zó de onafhankelijkheid van de redactie te verzekeren)

Springer

De moeilijkheden hebben dezelfde oorzaken als in ons land. Een belangrijke rol daarbij speelt Axel Springer, die ruim veertig procent van de 1200 kranten in handen heeft en zo 34 miljoen Westduitsers bereikt. Het blad Bild heeft 11 miljoen lezers, van wie 4 miljoen uitsluitend Bild lezen. Van Bild

kon Roegele nog een paar cijfers geven: de voorpagina bevat ongeveer veertig procent, tekst waarvan 17 procent informatie is. Hij verdedigde het blad tegen de aantijging als zou het een boulevardblad zijn: Bild brengt alleen een anders gerichte verhouding tussen nieuws en verstrooiing.

Roegele gelooft echter niet dat de kranten van Springer de mening van hun uitgever verkondigen. Hij meent dat ze de mening van het volk weergeven, maar vergeet de hetze van Springers bladen tegen de Duitse omroep, in augustus van dit jaar door het weekblad Der Spiegel aan de kaak gesteld.

T. v. T.

Schoonhoven

De dag volgend op een brandpunt-aflevering heeft er een redactievergadering plaats. Er wordt dan kritiek geleverd en een aantal onderwerpen voor de volgende uitzending besproken. We plannen ongeveer 60 procent van een uitzending. De rest is voor het actuele nieuws. Dit past ook in het kader van Brandpunt. We hebben elke week een uitzending. Dat is anders dan bijvoorbeeld Achter het Nieuws, dat om de twee dagen, soms om de drie dagen, een uitzending heeft. Zij zullen wel meer ruimte openlaten voor actualiteit. Op zo'n redactievergadering heeft ieder een zijn inbreng. Mijn taak is vooral het stimuleren en activeren. Verder bepaal ik de totaliteit van het programma en daarbij schrijf ik nog teksten. Maar mijn voornaamste taak is het dienen als sluus, als een gate-keeper.

KRANT EN TELEVISIE

Ik geloof, dat de krant zich op het ogenblik nog niet voldoende aanpast aan de televisie. De toekomstige krant moet veel meer toelagen op het geven van commentaar, van interpretatie, analyse. Er moet aan de columnist een belangrijker plaats worden toegekend. Maar vooral de achtergrond moet beter en uitvoeriger belicht worden. Ik ben zelf bijvoorbeeld gek op een Amerikaanse krant, The Christian Science Monitor, een krant die in de lead het nieuws er daarna in zeven kolommen de achtergronden belicht. Ik geloof niet, dat de krant als nieuwsmedium vervalt. De televisie is nu eenmaal niet in staat de informatie die deze wereld levert en verlangt te verwerken. Nieuws maakt nieuws. In Amerika ontslaan de regionale radiostations op het ogenblik discjockeys en nemen zij journalisten aan. De informatierubrieken zijn zeer geliefd, vooral bij autobestuurders.

Twintig jaar geleden interesseerde men zich hier niet voor een protestmars in Washington. En nu? Er ligt nog zo'n enorm terrein braak: Zuid-Amerika, Afrika, Rusland en China. Als de laatste twee landen hun ijzeren gordijn nu eens wegschuiven, wat een enorme hoeveelheid nieuws komt er dan op ons af. En dat kan de televisie niet verwerken, al hebben we de beschikking over tien netten. Het blijven echter toekomstvoorspellingen, het blijft een gok.

JAN C. BROKKEN

DE BLOOM DER NATIE

het silhouet van een moedige kleine omroep

Heet de VPRO bij Jan Publiek werkelijk de Vrijzinnig Pornografische Radio Omroep, zoals een briefschrijver meldt? Hoe het zij, als bij de VPRO de opzet voorzat om koste wat kost in het nieuws te blijven, dan had ze geen betere campagne kunnen bedenken dan de pers voor haar heeft uitgevoerd. Het programma Hoepla en Leo Kools Speciale berichtgeving over Israël en de Arabieren, waren recentelijk weer de bestsellers.

Hetzelfde blote meisje dat wel met een smal strookje papier beplakt in de etalages van boek- en tijdschriftenhandels mag worden geëxposeerd, blijkt in de huiselijke uitstallkast - het H. Scherm - een stroom van reacties los te slaan. En daar had ze nog wel een hele krant voor het edele lijf, die - toegegeven - voor een moment omhoog ging.

De VPRO zal onder deze reacties hopelijk koud blijven, maar hoe staat het met haar medewerkers?

Een anonieme verpleegster, die vertelt dagelijks met veel mensen in contact te komen, schrijft aan programma leider ds. Van Houte dat het gros van de mensen denkt dat hij getikt is. Ze vraagt hem zich zelf eens naakt op de T.V. te vertonen, "dan kunnen wij ook eens lachen".

sexy man

Het is maar een klein gedeelte van de reacties op het bloot vertonen van "viespeuk en slet" Phil Bloom in het "schaamteloze programma" Hoepla, gemaakt door de "geachte hoerenjagers van de VPRO". Honderden brieven, pro en contra Phil, dwarrelden na de uitzending op maandag 9 oktober op de bureaus van de VPRO neer. Verzoeken namens verschillende dames om "mooie sexy mannen op het scherm", eisen tot een spoedig ontslag van Phil Bloom, opmerkingen als "halverwege heb ik mijn kinderen naar een andere kamer gestuurd, "mijn man heeft bijzonder genoten", pornografische brieven (ondertekend), die gezien het serieuze karakter van GRrOM niet gereproduceerd zullen worden, en vragen om Hoepla naar een later uur te verplaatsen "als de kinderen naar bed zijn".

Al met al voldoende materiaal om een onderzoek door het Instituut voor Massapsychologie te rechtvaardigen.

Ds. Van Houte, die het interview met Clinge Doorenbos en een kankerpatiënte (zelfde Hoepla van 9 oktober) veel aanvechtbaarder vond dan Phil Bloom (ds. Van Houte: "ik vond haar wel leuk"), zei het jammer te vinden dat op deze beide items zo weinig reacties waren gekomen.

Door de voorpubliciteit en het feit dat op het eerste net de gezamenlijke kerken een uitzending hadden, was de kijkdichtheid op de avond van de tweede Hoepla-uitzending iets hoger dan normaal. Hoewel het gemiddelde waarderingscijfer nog niet exact bekend is (voor een normale avonduitzending ligt die op 7,1 en voor de eerste Hoepla ongeveer 5,5), lijkt het er wel op dat er zich naar boven en beneden, pro en contra, vrij grote afwijkingen voordoen. Globaal genomen waardeert 1/3 van de kijkers het programma met een cijfer van 1 tot 4, 1/3 met 4 tot 6 en 1/3 met 6 of meer.

schijnnormen

De contra's hebben het gevoel dat de geldende normen worden aangetast en de grondslagen van de sociale orde worden ondermijnd. "Schijnnormen noemt ds. Van Houte het.

De pro's roepen hoe-
ra, omdat er taboes worden
doorbroken en de discussie
op gang wordt gebracht.

In het kort de voorgeschiedenis. Hans Verhagen, Wim Schippers, Wim van der Linden en Trino Flothuis verzoeken de VPRO hen de kans te geven een programma-nieuwe-stijl te maken. Ze krijgen die kans en zo ontstaat Hoepla I als proeve van bekwaamheid. De VPRO ziet er wel iets in en biedt de heren per uitzending een kontrakt aan. Zij ziet hierin de mogelijkheid om naast informatie en commentaar ook een zekere speelruimte te bieden om te signaleren wat er buiten de eigen groep leeft.

De taak van de programmaleider in een dergelijke procedure valt te vergelijken met die van de hoofdredacteur van een krant. Niet elk artikel c.q. programma hoeft onderschreven te worden door de hele krant c.q. omroep. Maar de krant of omroep biedt wel gelegenheid om ook afwijkende standpunten naar voren te brengen. En daarbij heeft men zich te houden aan zekere spelregels. De hoofdredacteur c.q. programmaleider is er verantwoordelijk voor dat die worden nageleefd. Eén van die spelregels voor een omroep is dat er geen reclame mag worden gemaakt. Vandaar dat ds. Van Houte als programmaleider bezwaren meende te moeten maken tegen de Fiat-advertentie in de bewuste scène met Phil Bloom. Ook vond hij het gebruik van het dagblad Trouw minder gelukkig. Hij adviseerde de hele scène over te maken. Dat gebeurde, met weglating van Fiat en Trouw. (Ds. Van Houte vindt de eerste opname alleen al technisch beter dan de tweede. Bovendien leek hem het aanvankelijke rustbed gewoon fijner voor Phil dan de rotanstoel in de definitieve versie).

Intussen had echter een Anefo-fotograaf kans gezien in de studio een foto te maken van de blote Phil achter haar krantje. Deze foto verscheen in Het Vrije Volk van 25 september met

Bah miid schaam je!
Wat benoerd voor je ouders
je maed's naar televisiearts.

als reactie: "VPRO kuist Hoepla". Een verkeerde voorstelling van zaken, aldus ds. Van Houte, want het ging niet om kuisen maar om overmaken met weglating van de woorden Trouw en Fiat. Dat was de hele zaak.

Maar intussen had de pers de kwestie zo overtrokken, dat er veel voorpubliciteit was geweest en iedereen "het" wel eens wilde zien. "Het" was in dit geval dus Phil Bloom.

speciale berichtgeving

Zijn de reacties op Hoepla ondoordacht, die op "Speciale berichtgeving over Israël en de Arabieren" (maandag 26 oktober) zijn veel genuanceerder. Op een enkele uitzondering na waren de perscommentaren vrij lovend (zie VN van 28 oktober). Bij de VPRO zelf echter kwamen meer negatieve dan positieve reacties binnen. Uit een enkele positieve kan men zelfs opmaken dat het fascisme in Nederland nog niet uitgestorven is. Maar afgezien van een academicus die een felle brief met wel vijftien tikfouten schreef, worden de meeste brieven gekenmerkt door een zeer zakelijke kritiek. Men beoordeelt Leo Kool vaak als een integer man en een intelligent en gevoelig televisiereporter. Maar men verwijt hem ook "een vooroordeel te hebben dat zijn voorstudie al belast had". Hij zou daardoor een zo belangrijk en complex - om niet te zeggen levensgevaarlijk - onderwerp te oppervlakkig hebben benaderd.

Ds. Van Houte heeft, evenmin als Arie Kleywegt, de reportage te voren gezien. Henk Teeuw wel. De tijd was gewoon te kort. Valt ds. Van Houte nu - na al de kritiek - Leo Kool af? Nee, Leo Kool blijft in zijn ogen een integer man. En terecht. Kool wilde gewoon een goede reportage maken en meende vijf maanden na het conflict een voldoende uitgebalanceerde visie te kunnen geven, zonder te vervallen in de sentimenten die in de maanden juni en juli meespeelden. Het siert de VPRO dat zij, toen het tegendeel bleek, de critici het recht van wederwoord niet heeft willen ontzeggen. Dat zou veel meer moeten gebeuren.

TIA LÜCKER
TON VAN DER WERF

moraal:

De VPRO, die nog steeds in de gevarenzone zweeft, moet voor het Nederlandse volk behouden blijven. Zij houdt ons niet alleen een spiegel voor waarin wij in onze soms lelijke naaktheid aardig te kijk staan, maar vooral maakt zij ons het bestaan bewust van problemen en opvattingen die verder reiken dan het gemiddelde televisieamusement. 5

BRAVO Mr.

Wie Phil Bloom is, hoeven we niet meer te vertellen. Wie mr. H. Ch. J. M. Kronenburg is, vereist nog wel enige uitleg (wat niet inhoudt, dat wij hem graag bloot op het scherm zouden zien). Mr. Kronenburg is een Tweede-Kamerlid en wel voor de Boerenpartij.

Dat wij hem in deze kolommen gedenken, vindt zijn oorzaak in enkele uitlatingen van geachte afgevaardigde naar aanleiding van het optreden van bovengenoemde juffrouw in het programma Hoépla.

Het Tweede-Kamerlid roerde zich in het parlement om minister Polak (Justitie) ertoe te bewegen de VPRO tot de orde te roepen en te verklaren dat de omroep zich aan een strafbaar feit had schuldig gemaakt. Mr. Kronenburg zag grote gevaren in uitzendingen met blote juffrouwen. Zij kunnen leiden tot toeneming van de zedendelicten, was zijn mening.

Verder stelde hij dat slechts een "select publiek" in staat is "het vrouwelijk bloot op zijn juiste artistieke waarde te schatten".

Hoe waar,
Mr. H. Ch. J. M. Kronenburg. vdb

ZAANS MEISJE

Henny Schoute is hip, blond, een gekke meid, 28 jaar, vrouwelijk, hartelijk kortom een meisje om te versieren. Ze rookt niet, drinkt weinig, leeft van de Vietnamese keuken, blijft daar lekker slank bij. Op haar tochten heeft ze niet veel nodig: tissues, lipstick, parfum, een pen, kauwgum in plaats van tandpasta. (let op de volgorde, maar bedenk dat ze zonnodig haar aantekeningen met de lipstick op de tissues schrijft). Het boekje "Heave No" van Alfred van Sprang draagt ze als een soort bijbel met zich mee. Ze heeft OOK de rode baret gehaald, in Zuid Vietnam, maar dat hoort bij haar werk, zegt ze. Ze is (zomaar) erekapitein bij de Zuid-vietnamese luchtmacht.

Ze is in Vietnam als journaliste, dus haar persoonlijke visie op de oorlog is niet belangrijk (?). Ondanks alle ellende om haar heen, huilt ze bijna nooit. Hoewel ze in Nederland doorgaat voor pro-Amerikaans en zegt niet anti-Amerikaans te zijn, heeft ze veel Vietnamese vriendjes. Maar, meldt ze, de vietnamees is niet serieus te nemen (!). Het leven in Amerika vindt ze te zakelijk en te koel. Ze houdt veel van het land waar ze nu als gaste verblijft. Ze vraagt zich af waarom iedereen ineens zo protesteert tegen het gebruik van napalm. Dat ge-

beurt immers al zo lang! En de bommetjes van de Vietcong zijn ook niet zo leuk. (Oh?).

Ze is een avonturierster met een fatalistische inslag, zegt ze, een vrijbuitster. Haar aanwezigheid in Vietnam is een uitdaging, vindt ze. Ze wil de normale journalistieke wegen bewandelen en geen stunt uithalen zoals Michèle Ray heeft gedaan. Ze hoopt wat meer opdrachtgevers te krijgen en is van plan een boek te gaan schrijven. Want Henny Schoute is de enige Nederlandse oorlogscorrespondente in Vietnam.

Ja, dan moet ze de eer hoog houden natuurlijk.

Maar dan moet ze wel beginnen met in een volgend interview een beetje verstandiger uit de hoek te komen.

Katrien

'n STERFGEVAL

Het Westduitse regionale dagblad Der Mittag heeft de verschijning gestaakt. Er bleek onvoldoende interesse bij het publiek te zijn voor dit bont opgemaakte Groschenblatt.

Der Mittag was duidelijk een nabootsing van Bildzeitung (ik dacht aanvankelijk even dat het een kopblad was), maar het succes van de

Mittag
2. Tag gehörte den US-Boys

vorm Standesamt angeschossen

Mercedes-Benz
200er Modelle

Banden-Boß Dominas will fliehen!

Bild-formule sloeg niet over naar dit kind van Springer en Betz.

Ik heb de indruk dat het Bild-
imago in het nadeel van der Mittag heeft gewerkt: de nabootsing was zo getrouw, dat het blad een eigen gezicht moest ontberen en in het "Blatterwald" nauwelijks meer opviel. Hoe slecht de marktpositie in feite wel was bleek toen ik in au-

gustus een krant wilde kopen in een klein Duits stadje.

In een boekenwinkeltje zag ik twee stapels kranten liggen: Bildzeitung en Der Mittag. Ik nam Der Mittag van de stapel en wilde betalen. Het meisje in de winkel griste echter de krant uit mijn hand, vouwde hem keurig dubbel, gaf een lel op de kassa en zei, mij de krant weer overhandigend: "Die Bild - zwanzig Pfennig, bitte...".

-ahf-

PROPAGANDA

Het Congres van Cubaanse Journalisten heeft de directie van de School of Journalism te Havana de raad gegeven colleges op het lesrooster te nemen over "de kapitalistische persagentschappen als instrumenten van kapitalistische propaganda". Dit viel te lezen in The Democratic Journalist, een communistisch propagandablaadje dat te Praag gedrukt wordt.

Arme studenten van de School voor de Journalistiek! Argeloos worden ze overgeleverd aan de communistische propaganda, terwijl hun collega's in de communistische landen geleerd wordt verdacht te zijn op iedere kapitalistische penetratie.

Er stond meer in The Democratic Journalist. In Tsjechoslowakije zijn officiële instanties verplicht aan redacteuren de informatie te verstrekken die ze willen hebben. Bij de gedachte dat iets dergelijks hier verwezenlijk zou worden, zal menig journalist het water over de kaken lopen. Het blad meent de persvrijheid in Tsjechoslowakije dan ook ten voorbeeld te mogen stellen aan de westerse landen. Dit lijkt overdreven: Tsjechoslowakije heeft een bureau dat de belangen van de socialistische staat tegen perspublicaties moet verdedigen, censuur dus. Weinig publicisten hier zullen met hun collega's achter het ijzeren gordijn willen ruilen.

A propos, aan de Russische schrijvers Sinjafski en Daniel is niet, zoals men hoopte, gratie verleend ter gelegenheid van de viering der vijftigjarige revolutie (dit is nou kapitalistische propaganda, studenten te Havana).

Hans Grimm

FUSIE

G. B. Rubinstein, televisiecriticus van het Algemeen Handelsblad, stelde 22 september jl. voor een satirische club op te richten onder de naam SOV-Satirische Omroep Vereniging - een zendmachtiging aan te vragen. Evenals de HIRO, de Bond zonder Naam en de

MEDIAAL

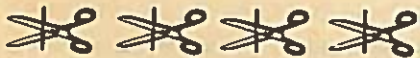
NVSH zou de club een instelling zijn met een boodschap en daardoor in aanmerking komen voor radio- en televisie-uitzendingen.

En ziet, wat gebeurt? Enkele dagen later verschijnt de STRO ten tonele! Na een stormachtig begin is het wat stil geworden rond de idealistische satire-minnenden. Zoals ook de discussie wel-of-niet-satire-op-de-buis in zwijgen is verzand.

Maar STRO-schijn bedriegt. Men zit bepaald niet stil bij de club. Naar wij vernamen, worden er verregaande fusieplannen uitgewerkt.

En juist voor het ter perse gaan van dit nummer hoorden wij dat de STRO de SOV geworden is.

T. v. T.

De Journalist, een vakblad? Welnee, een knipselkrant. Buiten de jaarverslagen van verschillende journalistenkringen en af en toe een artikeltje van een geïnteresseerde in de journalistiek, bevat het blad bijna niets anders dan stukjes uit

dag- en weekbladen, die iedere journalist die zichzelf en zijn beroep respectéert allang gelezen moest hebben. De laatste twee nummers bestonden voor 2/3 uit stukken uit andere bladen en voor slechts 1/3 uit oorspronkelijke artikelen. Van onze aanstaande collega's mogen we toch wel iets beters verwachten. jbk

TOESTAND

Zij die ons kennen, weten dat wij niet gemakkelijk op te winden zijn; dat wij ons niet licht ergeren. Ze kunnen tevens getuigen dat wij, wanneer we eenmaal met een vol gemoed zitten, nogal tekeer gaan.

Maar, voor een en ander komt wel iets kijken.

Quizen kunnen ons over het algemeen maar matig boeien. Negatief benaderd: dikwijls staat het vraag-en-antwoord-gedoe-met-inleidende-leuterbabbeltje ons tegen. En gaat de knop om.

Bepaalde studenten hoeven we evenmin. U kunt ze van ons cadeau krijgen. We bedoelen niet de lieden die student zijn alleen omdat ze aan een universiteit studeren, maar zij die om die reden studentikoos zijn. Hen willen we u schenken. Studenten zijn helaas niet af te zetten.

Het zal u duidelijk zijn dat een quiz met studentikozen het absolute einde betekent van ons weerstandsvermogen. Dat een dergelijke combinatie ons met meer dan afschuw vervult. Tweekamp heette de ellendige toestand en de NCRV tekende ervoor, op zondag 22 oktober.

YARGH

OEFENEN

De regering-De Jong overweegt delen van Groningen en Drente waar nu noodlijdende landbouw wordt bedreven, als oefenterrein voor de landmacht te bestemmen. "Als je de mensen niet laat oefenen, dan gaan ze leeglopen. Ik vind altijd: je kunt ze beter naar huis sturen dan laten leeglopen" zo meende minister Den Toom tijdens de behandeling van de defensiebegroting. Over dat laatste (het naar huis sturen) hoeft de minister zich voorlopig geen zorgen te maken want ook in de kamer bleken ruimschoots ideeën voorhanden om onze jongens bezig te houden. De heer Kikkert (CHU) kwam weer met een, voor zijn partij zo karakteristiek, fris denkbeeld: waarom niet de terreinen van Staatsbosbeheer voor rupsband en pionierschap opengesteld? Zijn collega-kamerlid Walburg (ARP) adviseerde

bescheiden de Waddenzee droog te leggen.

Ook in defensiekringen voelt men weinig voor het regeringsplan, want zo'n kaal stuk veen is niet te vergelijken met de Harskamp! Hardnekkige geruchten willen dan ook dat enkele hoge officieren hun Allerhoogste Meerdere de Prins ertoe trachten te bewegen Zijn achtertuin beschikbaar te stellen. Dit alles onder het motto: haal vandaag nog Uw leger in huis! De mogelijkheid bestaat derhalve dat binnen niet al te lange tijd militairen aan touwen boven de koninklijke vijvers bungelen onder toezicht van binnensmonds vloekende sergeants. Binnensmonds, want het Grote Opperhoofd zal Zelf toekijken op het terras, terwijl Zijn vrouw, en onze Koningin de Generale Staf op een kop warme chocolademelk tracteert. Pro Rege et pro Patria!

A. P. BLOEMENDAAL

Nu horen wij u zeggen: een vooroordeel tegen quizen, een vooroordeel tegen zekere studenten, geen wonder dat Tweekamp niet in de smaak viel. Daarom doen wij er voorlopig het zwijgen toe en laten een ander aan het woord, zodat u het eens van een vreemde kunt horen.

Kwissen houden ijzersterk repertoire op de TV. Als laatste liet de NCRV een kalende man opdraven, die vraagjes mocht stellen aan twee ploegjes studenten. Het had best leuk kunnen worden met die studenten en hun supporters.

De schare liet zich echter horen en maakte duidelijk: wij zijn studenten en geen mensen. Gezangen, spreekkooren: Utrecht, die oude Bisschopsstad; Leiden, Leiden; hup Wiersma, de aanvoerder van Leiden, een echte student (ikoos) die het antwoord op vele vragen schuldig moest blijven; maniertjes, air, kortom irritant.

De kwizmeester kon geen orde houden. Het gevolg was kroegjool. De volgende Tweekamp: 't Hoest Echt Niet Meer. Misschien alleen voor de heer Riemens.

Daag, kwis.

Aldus J. B. Klaster onbevooroordeeld.

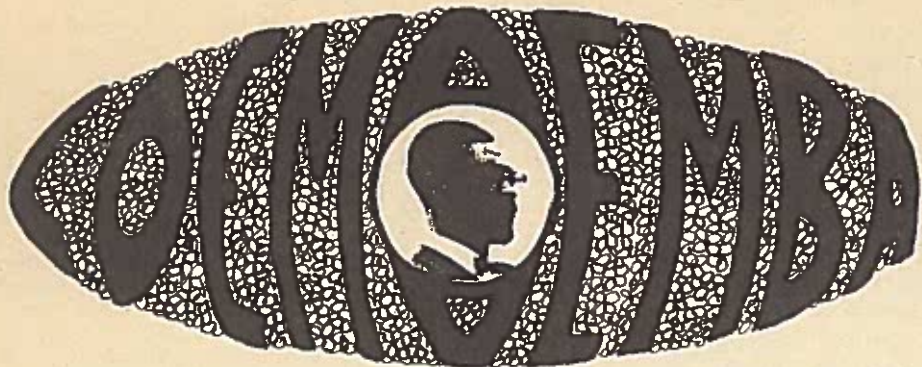
Waar we nog aan toe willen voegen dat Tweekamp ook als kijkspel faalde. De uitzending was teveel gericht op een bepaalde bevolkingsgroep. Voor de grote massa kijkers viel er weinig te genieten. De vragen waren over het algemeen te moeilijk om ook niet-gestudeerden in het spel te betrekken, zodat zij genoodzaakt werden genoeg te nemen met enkel het visuele. En daar viel, zie de beschrijving van Klaster, weinig eer aan te behalen. De aanblik van de zich puberaal uitlevende studentenaanhang was niet erg verheffend.

Wij vragen ons af welke de redenen van de NCRV waren om een uitzending als Tweekamp à la 22 oktober op het scherm te brengen. Mogelijk hebben quizen een educatieve betekenis, maar de voorname functie is toch de ontspannende/onderhoudende. Wie dacht de NCRV een plezier te doen met Tweekamp? Alleen de studenten? Mogen wij dan de omroep verzoeken in het vervolg - Tweekamp is helaas een serie-programma - de quiz in de mensa te laten afspelen? Als de NCRV ook anderen een genoeg wil doen, bijvoorbeeld ons, laat zij dan Tweekamp onmiddellijk afvoeren. Zodat wij, met Klaster kunnen zeggen: Daaag, Kwis.

vdbr.

De culturele bewustwording van de ontwikkelingslanden is een belangrijke stap op weg naar hun autonomie, belangrijker wellicht dan een groot deel van de door het Westen gegeven economische steun.

De Afrikaanse neger hoeft op artistiek gebied niets te leren, van wie dan ook.

Vandaar de dansgroepen, die elk Afrikaans land, vaak nog eerder dan een ambassadeur, met succes naar het Westen op tournee zendt. Dat de blote vrouwenborsten een groot aandeel in dit succes hebben, is een punt apart. Het blijft echter niet bij dans alleen. Maandag 13 november zal in de Geertekerk het Oecumenisch Studenten Toneel, dat in Utrecht een zeer goede naam voor modern toneel heeft, de Nederlandse première brengen van het stuk Loemoemba van de Afrikaanse dichter-politicus Aimé Césaire.

Loemoemba is eigenlijk het samengaan van twee toneelstukken: Une saison au Congo dat de gebeurtenissen in Kongo vanaf de onafhankelijkheidsdag tot aan de dood van Patrice Loemoemba beschrijft, en La tragédie du roi Christophe, het verhaal van de eerste koning in het eerste negerrijk, het eiland Haïti. De overeenkomst tussen president Loemoemba en koning Christophe is vaak treffend. Het eerste stuk wordt door blanken op de planken gebracht; in het tweede, dat met behulp van dia's en projectie aan het publiek zal worden getoond, spelen in Utrecht studerende Afrikanen.

De vorm waarin het OST het stuk heeft gegoten, wijkt af van de normale. Decor, belichting, costuums, grime, geluid, projectie, tekst, maar vooral ook beweging vormen een onverbrekelijke eenheid. De term "totaal theater" is voor deze mise-en-scène niet meer toereikend. De Belgische BRT-regisseur Tone Brulin is hiervoor verantwoordelijk. Het stuk heeft al vóór de eerste voorstelling veel kritiek gekregen. "Het is politiek toneel" en "Je kan zo'n Afrikaans stuk toch niet door blanken laten spelen" waren vaak gehoorde aanmerkingen. Toch heeft het OST het aangedurfd om vijf voorstellingen te gaan geven. Bij de première op maandag 13 november zal zeer waarschijnlijk de schrijver aanwezig zijn.

TON IN 'T VELD

VOORSTELLINGEN

Voorstellingen van Loemoemba worden gegeven in de Geertekerk op:

13 november om 20.00 uur;
14 en 15 november om 20.00 en 23.00 uur.

Toegangsprijs op vertoon van USF-kaart: f 2,50.

Naar onlangs bekend is geworden, hebben de juwelen in de kroon van Reza Sjah een waarde van miljarden. —

Trek een dagje uit voor een bezoek aan het Evoluon

Het Evoluon: een boeiend schouwspel van klank, kleur en beweging; een spectaculaire ontmoeting tussen het verleden en wat de toekomst ons brengen zal. Het Evoluon, gesticht ter gelegenheid van het 75-jarig jubileum van Philips, geeft u een duidelijk en helder beeld van de fantastische wereld der wetenschap. Een bezoek aan het Evoluon is een onvergetelijke ervaring voor het hele gezin!

evoluon

permanente expositie
"Mens en vooruitgang" in
Eindhoven

Open: dagelijks van 10-18 uur, op zondagen van 13-18 uur.

HIROSHIMA - LA GUERRE

"Argos-Film wilde een film maken over de atoombom... (zucht)... dat onderwerp hadden ze ons, Chris Marker en mij, opgedragen. We hebben er drie of vier maanden op zitten werken toen het tot ons doordrong dat er al zo'n zestien films over dit onderwerp bestonden en dat er dus geen enkele reden was om een zeventiende film over de atoombom te maken. Kortom, de klad erin".

"Misschien zouden wij toch voor niet zo heel veel geld, voor niet zo veel meer dan een documentaire zou kosten, een film kunnen maken, niet over de atoombom, maar een liefdesgeschiedenis, waarin de atoombom een rol speelt. Want uiteindelijk zitten wij hier over film te praten, gaan we in het restaurant aan de overkant eten, houden wij er een hoogst persoonlijk eigen leven op na, terwijl er intussen een atoombom bestaat en die ons leven bedreigt".

Aldus Alain Resnais, de beroemde Franse filmregisseur, in een interview met Jan Blokker en Harry Kilmel.

Resnais, de maker van de onsterfelijke film "Hiroshima, mon amour", een film die ongeveer tien jaar geleden uitkwam. De film werd een stormachtig succes en zelfs nu nog wordt deze film in theaters in Parijs wekelijks vertoond.

Hiroshima is een typisch product van zijn tijd. De koude oorlog woedde in alle hevigheid, de mensheid vreesde een atoombomoorlog, de wereld leefde in angst en onzekerheid. Dit heeft zijn weerslag gevonden op de film om niet te zeggen, dat dit in de film centraal staat.

Hiroshima mon amour

Vorig jaar, tien jaar na het uitkomen van "Hiroshima", is op het festival van Cannes een andere film van Resnais, "La guerre est finie" bekroond.

De film handelt over de Spaanse burgeroorlog, staat zuiver negatief tegenover deze oorlog en ... is met Spaans geld gefinancierd.

"Het is geen politieke film, d. w. z. geen film over politiek, maar via de held worden wij geconfronteerd met dezelfde problemen waarmee hij geconfronteerd wordt en die wij kijkers ook kunnen proberen op te lossen, ieder op zijn eigen manier".

Er liggen tien jaar tussen deze twee belangrijke films. In deze tien jaar heeft de regisseur een bredere kijk op bepaalde zaken gekregen en is veelzijdiger geworden. Van één stelregel is hij nooit afgeweken:

"Als mijn films goed zijn moet je ze na één keer kunnen begrijpen..."

In tegenstelling tot bv. Godard heeft Resnais goed begrepen dat film een massacommunicatiemiddel is en blijft. Met alle respect voor Jean-Luc Godard geloof ik toch, dat Godard met zijn "poëtische camera" in zijn laatste films te ver gaat. Godard verliest de communicatie met de kijkers en dat is een grote tekortkoming. Dit wil niet zeggen, dat ik voor gezapige, zoete films met happy-end pleit, integendeel. Ook Resnais heeft geëxperimenteerd (bv. in "Mariënbad"), doch heeft de communicatie met het publiek niet verloren. Daarbij heeft Resnais ook actualiteit in zijn films verwerkt. In de film "Muriël" speelt de Algerijnse oorlog een grote rol. Met alle waardering voor de moderne cineasten ben ik toch bang dat zij één ontzettend belangrijk punt uit het oog verliezen: dat film een communicatiemiddel is.

Alain Resnais met Ingrid Thulin op het Festival van Cannes

"Als mijn films goed zijn, moeten ze meteen begrepen worden en moet je er, al de eerste keer, blij van worden. Als men zin heeft ze nog een tweede keer te gaan zien en als men dan op het tweede plan van alles ontdekt, nou... des te beter! Maar hoe dan ook, ik vind helemaal niet dat een film twee keer gezien moet worden om gewaardeerd te kunnen worden. Als dat zo zou zijn, dan zou je het met de film niet gered hebben".

JAN C. BROKKEN

knip knip knip knip knip knip knip knip knip knip knip knip knip knip knip

GRRROM JA! IK GEEF MY OP ALS ABONNEE

NAAM: -----

ADRES: -----

PLAATS: -----

→ EN STORT HEDEN f 7,50 OP GIRO NR. 1366 190
t.n.v. de School voor de Journalistiek, Palmstraat 22,
onder vermelding van GRRROM Utrecht

knip knip knip knip knip knip knip knip knip knip knip knip knip knip knip

WIJ KOPEN BOEKEN OP ELK GEBIED

Speciale afdeling voor wetenschappelijke en studieboeken.

Boekhandel J. de Slegte
Oudegracht 121
Utrecht. tel. 13001

EVEN TYPEN LEREN

bij het modernste instituut van Utrecht op de nieuwste (elektrische) IBM-schrijfmachines onder leiding van staatsgedipl. leraren op tijden die u schikken (overdag of 's avonds)

voor **F. 7,50** per maand (67,50 voll. opleiding)

INSTITUUT ROZENDAAL

Lucas Bolwerk 15, t/o Schouwburg. tel. 13360

even denken over 2000

Met ontzagwekkende snelheid komt een nieuwe eeuw op ons af. Te snel volgens velen die nog liever even verwijlen bij hun groots verleden. De realiteit dwingt echter ook hen de toch wat onzekere en angstige toekomst onder ogen te zien. Niet zo heel lang geleden kon George Orwell nog een sciense-fiction roman schrijven met als titel: "1984", waarin hij vrijmoedig fantaseerde over het thema "toekomst". Nu zou iedere gemeente zich schamen als er niet in één of ander stadsplan staat hoeveel parkeermeters er in 1984 op de Voorzitter-Maolaan zijn gepland. Met een variatie op een bekend spreekwoord zou men kunnen zeggen: "al is de science-fiction nog zo snel de realiteit achterhaalt hem wel". Iedereen heeft wel een zekere interesse voor de toekomst. Het is echter zeer de vraag of die belangstelling wel altijd juist gericht is. We komen er niet met alleen te denken over "een goede baan", "trouwen", of "in de hemel komen". Het zal in de toekomst immers gaan om beslissingen over belangrijke en veelomvattende kwesties die iedere wereldburger aangaan.

Select

Het gezelschap waarvan het denken zich richt op de toekomst van de gehele gemeenschap is nu nog select. We vinden er geleerden enerzijds en kunstenaars anderzijds. We mogen wel zeggen dat het futurologisch denken zich beperkt tot een zekere intellectuele bovenlaag. Het is bij de wetenschapsmensen vooral het technische aspect dat op de voorgrond treedt. Alleszins begrijpelijk in een cultuur die in zijn ontwikkeling voornamelijk bepaald is door een enorme technische vooruitgang. Veel futurologen denken zich de toekomst dan ook in technische termen. Men spreekt van "computermaatschappij", "biomassa", "bevolkingshulpmiddelen-nissysteem", om maar eens een paar willekeurige begrippen te noemen.

Mondiaal denken

De vraag lijkt gewettigd of men niet hooghartig een natuurwetenschappelijk bepaald cultuurpatroon pousseert en daarbij meer mystiek ingestelde culturen achteruitstelt.

Waar het juist in de toekomst gaat om een sterk mondiaal gericht denkpatroon mag men de verworvenheden van andere culturen toch zeker niet buitensluiten.

Een ander gevaar van een discussie die beperkt blijft tot een selecte groep is het aspect dat men zeer waarschijnlijk beslissingen zal gaan nemen voor een grote massa die men op het punt van besluitvorming in deze materie onmondig acht. Zo zal men zich ongetwijfeld gaan bezighouden met de constructie van een bepaalde maatschappijvorm (als men daar al niet mee bezig is) vanuit de westerse pragmatische denktrant. Waar blijven wij wanneer deze constructie niet het resultaat is van discussies bij grote delen van de wereldbevolking, maar de schepping is van enkele technici? En dan, wie heeft het recht te bepalen hoe de maatschappij er uit moet zien?

Taak futurologie

Het knelpunt is dat men toch op een gegeven moment - gedwongen door de sterke relatieve verkleining van de aarde als gevolg van de versnelling in de technische ontwikkeling - bewust vorm en richting zal moeten geven aan een bepaalde maatschappij-structuur. Het is zeer wenselijk dat dit op democratische wijze zal geschieden. (Terecht kan men mij nu verwijten dat ik redeneer vanuit een westers standpunt. Het zij zo) Het is daarom naar mijn mening de taak van de futurologie te trachten voor de toekomstige maatschappij alle mogelijkheden te tonen vanuit alle mogelijke standpunten. Daarbij zou alles moeten worden nagelaten wat zweemt naar het uitspreken van een bepaalde voorkeur.

Het is van belang dat zoveel mogelijk mensen van deze gegevens kennis nemen en dat ook in andere groepen van de bevolking dan alleen de intellectuele bovenlaag de discussie op gang komt. Daarmee is niet alleen een taak gesteld voor de futurologen, maar tevens voor alle educatieve media. De pers neemt onder deze media een zeer vooraanstaande plaats in. Het is daarom belangrijk dat zij die op enigerlei wijze gestalte geven of gaan geven aan het persmedium zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid.

Natuurlijk weet elke journalist dat verantwoordelijkheid nauw verbonden is met integriteit. Maar ja, je doet je trouwing ook wel eens af.

HENNE PAULI

HOMOFIEL STUDENTEN DISPUUT

Voor de homofiele studerende is evenals voor iedere andere homofiel het contact met gevoelsgenoten zeer belangrijk. Hij heeft immers niet als de hetero een voorgeleefde standaardmogelijkheid volgens welke hij zijn eigen leven op kan zetten. Hij kan zichzelf aanvaard hebben - meestal na grote strijd - maar hoe moet hij zijn leven indelen? Het is vóór alles belangrijk dat hij kan zien hoe anderen met hun homofiele geaardheid leven.

Voor deze algemene opvang kan men terecht bij de Nederlandse Vereniging van Homofielen COC. Het blijkt echter dat de student vóór alles een sociëteit wil waar men kan praten. Het COC kan, doordat het alle sociale lagen omvat, het sociëteitswezen natuurlijk niet goed waar maken, zodat de ontmoetings-

**HOM
OFI
ELS
TUD
ENT
END
I SP
UUT**

centra van deze vereniging meer bardancing zijn. Dit schrikt sommige studenten juist nog meer af.

Om de groepen studenten, die geen lid van het COC willen of durven worden, op te vangen is het Homofiel Studenten Dispuut (HSD) opgericht (Postbus 271, Utrecht). Deze studentenorganisatie zal in de studentenwereld naar buiten kunnen treden (het COC als algemene organisatie zou in dit milieu nooit als gesprekspartner kunnen optreden). De naam Homofiel Studenten Dispuut in plaats van Homofiele Studenten Vereniging is ontstaan uit de behoefte om duidelijk aan te geven dat het HSD zich niet als vereniging wil opstellen tegenover het CCC. Bovendien is de naam dispuut gekozen om aan te geven dat het gesprek centraal zal staan om de zelfacceptatie te helpen bereiken.

HSD